

5) Фіскальна конвергенція. З.Дарвас, А.Роуз та Дж.Запарі вважають, що фіскальна конвергенція (у формі постійно схожих співвідношень державного профіциту/дефіциту до рівня ВВП) систематично пов'язана зі зростанням ступеня синхронізації економічних циклів. Крім того, зниження бюджетного дефіциту призводить до підвищення рівня синхронізації [8, с.7].

Висновки. Таким чином, в умовах зростання міжнародної торговельної взаємозалежності, поглиблення інтернаціоналізації виробництва, інтеграції національних ринків відбувається посилення синхронізації коливань ділової активності в різних країнах. Видно, що ступень синхронізації економік між собою зростає по мірі того, як світ глобалізується. Невелике зниження кореляції, можливо, було причиною того, що багато аналітиків заговорили про decoupling – відставанні країн, що розвиваються, від розвинутих.

Список використаних джерел

1. Грабинська І., Пирч М., Фактори синхронізації коливань ділової активності в умовах глобалізації // Вісник Львівського університету, серія Економіка. – Львів: Вип.33. – 2004. – С.133-141.
2. Schirwitz B., Wälde K., Synchronization of Business Cycles in G7 and EU14 countries // European Commission, Economic Studies and Research. – 2004. – P.11.
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
4. GonAalves C.E., Rodrigues M., Soares T. Correlation of Business Cycles in the Euro Zone [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.fea.usp.br/feaecon//media/livros/file_538.pdf.
5. World Bank national accounts data, and OECD National Accounts data files [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://data.worldbank.org>.
6. Barajas A., Chami R., Ebeke C., Tapsoba S., Workers' Remittances: An Overlooked Channel of International Business Cycle Transmission? // IMF Working Paper. – 2012. – Vol. 251. – P.25.
7. Nguyen T., Determinants of Business Cycle Synchronization in East Asia: An Extreme Bound Analysis. // DEPOCEN Working Paper Series. – 2007. – Vol.14. – P.30.
8. Darvas Z., Rose A.K., Szapáry G., Fiscal Divergence and Business Cycle Synchronization: Irresponsibility is Idiosyncratic // MNB Working Papers. – 2005. – Vol.3. – P.44.

Надійшла до редколегії 20.08.13

Н. Серветник, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

СИНХРОННЫЕ И АСИНХРОННЫЕ КОЛЕБАНИЯ ДЕЛОВОЙ АКТИВНОСТИ В СТРАНАХ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ КРЕДИТНОГО РЕЙТИНГА

В статье рассматриваются методы исследования степени синхронизации деловых циклов разных стран. Проведен анализ взаимосвязей внутри групп стран, построенных согласно кредитному рейтингу. В исследовании определяются факторы синхронизации. Ключевые слова: деловой цикл; синхронизация; кредитный рейтинг.

N. Servetnyk, postgraduate student
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

SYNCHRONOUS AND ASYNCHRONOUS FLUCTUATIONS OF BUSINESS ACTIVITY IN THE COUNTRIES ACCORDING TO THEIR CREDIT RATING

The paper considers methods of research of business cycles synchronization in different countries. The relationships in groups of countries by credit ratings are analyzed. The study defines factors of synchronization. Keywords: business cycle; synchronization; credit rating.

JEL O 018
УДК 330.322.16

В. Стегура, канд. екон. наук
Національний університет харчових технологій, Київ

ОСНОВНИ НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОЗВИТКУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті розглянуто варіанти довгострокової інноваційної стратегії, на основі яких може розвиватися малий бізнес та основні напрямки активізації інноваційно-інвестиційної діяльності в Закарпатській області.

Ключові слова: розвиток, інновації, інвестиції, інноваційні стратегії, малі підприємства, ефективність.

Постановка проблеми. На сучасному етапі Україна переходить на інноваційний шлях розвитку, що означає реалізацію політики економічного зростання, де основна увага органів влади та місцевого самоврядування приділяється утвердженню найбільш сприятливих інноваційно-інвестиційних умов, залученню таких факторів інтенсифікації виробництва як новітні технології, нові методи регулювання, нові форми організації виробництва. Важливою складовою даного напрямку виступає дієве стимулювання розвитку внутрішнього ринку, створення механізмів структурної політики, захист і розвиток потенціалу високотехнологічних виробництв, активна співпраця з приватним сектором економіки з метою утворення національного капіталу.

Проблемам підприємництва і підприємницького середовища у вітчизняній економічній науці присвячені праці Л.К. Бесчасного, З.С. Варналія, В.М. Гейця, В.І. Голікова, Б.М. Данилишина, Б.І. Жилаєва, А.О. Заїнчковського, А.П. Кисельова, С.В. Мочерного, В.М. Марченко, Т.Л. Мостенської, Є.Г. Панченка, С.К. Реверчу-

ка, П.Т. Саблука та інших. У наукових працях цих вчених відображаються теоретико-методологічні основи розвитку підприємництва, висвітлюються проблеми і накреслюються шляхи їх вирішення.

Мета і завдання. Метою дослідження є аналіз основних напрямків інноваційно-інвестиційної діяльності розвитку Закарпатської області та обґрунтування пріоритетних орієнтирів розвитку малого бізнесу на основі довгострокової інноваційної стратегії.

Результати дослідження В основу методології дослідження і вирішення поставлених задач покладено метод системного підходу до розвитку підприємств малого бізнесу агропромислової сфери Закарпатської області.

Теоретичною і методологічною основою дослідження виступають закономірності розвитку малого бізнесу в АПК, відображені у працях вітчизняних і зарубіжних вчених, Закони України, постанови Верховної Ради, нормативні акти міністерств і відомств, дані Закарпатського обласного статистичного управління.

У процесі досліджень застосовувалися методи теоретичного узагальнення та порівняння, економіко-статистичні методи та інші.

Становлення сектору малого бізнесу на урядовому рівні визнається тим напрямом, який забезпечуватиме економічне піднесення і стабільність внутрішнього соціально-економічного середовища, а його розвиток повинен відповідати загальній стратегії розвитку України. У вітчизняній економічній науці визначено декілька варіантів довгострокової стратегії розвитку, серед яких слід виділити, по-перше, стратегію, апробовану вітчизняним десятилітнім досвідом і побудовану на засадах так званого "Вашингтонського консенсусу". Це суто ліберальна економічна політика, яка оснований на повній відкритості ринків, невтручанні держави в економіку, жорсткому монетарному контролю за пріоритетного збалансування державного бюджету тощо.

В Україні ця модель була застосована у 1991-1999 роках, але не у повній мірі, так як залишалися значні адміністративні бар'єри, зокрема стосовно малих форм підприємницької діяльності: режиму започаткування власної справи, контролю за веденням малого і середнього бізнесу з боку численних організацій, що перевіряли і контролювали діяльність підприємців, режиму оподаткування, збереження значного переліку видів діяльності, що ліцензуються. Не були повністю лібералізовані зовнішньоекономічні відносини, більшість ринків послуг залишалися закритими для зовнішніх стосунків, а на ринках товарів діяли потужні механізми приватного монопольного контролю і застосовувались адміністративні важелі регулювання. Така модель має ще іншу назву – "наздоганяючий тип розвитку" і не передбачає кардинальних зрушень, оскільки зорієнтована на певну інерційність в суспільно-економічних і науково-технічних процесах. Інновації мають у ній фрагментарний характер і не забезпечують принципової зміни у технологічних укладах та суспільних відносинах. Цей варіант є обмеженим і небажаним щодо розвитку малого бізнесу, а перспективи розвитку економіки пов'язані із збільшенням технологічного розриву відносно розвинених країн, сировинної спрямованості виробництва і експорту. Тому важливого значення набуває проблематика інноваційної діяльності підприємств. Саме інновації здатні забезпечити високі темпи розвитку та вирішити наявні соціально-економічні проблеми як на регіональному так і національному рівні. Але інноваційні процеси вітчизняної економіки невітніші. Так з кожним роком кількість підприємств, що впроваджують інновації зменшується, зараз їх 12-14%, а це в 3-4 рази менше ніж в інноваційно розвинутих країнах. Наукоємність промислового виробництва знаходиться на рівні 0,3%, що на порядок нижче від світового рівня [1]

Економічне піднесення в Україні, яке відбулось з 1999 року до глобальної системної кризи 2008-2009 років [2, с.167] зумовлене сукупністю причин, зокрема відходом від названої моделі, залученням до розвитку потенціалу державного управління та регулювання, розробки і втілення у практичних заходах таких видів макроекономічної політики, які стимулюють використання усіх резервів росту, збільшення джерел росту і розширення обсягу економічних ресурсів. Про роль держави в розвитку економіки ще раз наголосив лауреат премії Нобеля у такий спосіб: "Економіці потрібен баланс ролей ринку і ролей уряду, досягненню якого багато в чому сприяє діяльність неринкових і неурядових інститутів. За останні 25 років Америка не тільки сама втратила цю збалансованість, але і сприяла створенню такого незбалансованого стану справ у багатьох країнах світу" [3].

Інша модель довгострокової стратегії полягає в створенні максимально сприятливих умов для прогресу вітчизняного науково-виробничого потенціалу та зростання добробуту населення на основі підвищення економічної ефективності, використання власних ресурсів та формування конкурентоздатної національної економіки, стабільного економічного зростання. Цей варіант має іншу назву "випереджаючий розвиток" і відповідає національним інтересам України орієнтуючись на ефективне використання власних ресурсів, їх органічне поєднання із зовнішніми ресурсами на основі чітко визначеної цілі. Політика випереджаючого розвитку передбачає проведення активної інвестиційної, структурної, інноваційної та промислової політики, переорієнтації макроекономічної політики в цілому.

За даною моделлю сформульовані стратегічні завдання які стоять перед Закарпатської областю ґрунтуються на розробках вітчизняних вчених стосовно головного завдання інноваційної стратегії комплексного соціально-економічного розвитку регіонів України включають [4]:

- стимулювання ділової активності підприємців за рахунок оптимізації структури форм власності, формування прошарку ефективних власників і стратегічних інвесторів, проведення податкової реформи з посиленням її стимулюючої функції, розвиток сфери НДДКР, розробку та запровадження новітніх технологій;
- наукове забезпечення та розробка державної стратегії та підтримки розвитку передусім найбільш пріоритетних наукомістких і високотехнологічних галузей і підприємств, у тому числі малих венчурних, які здатні кардинально змінити економічний потенціал України;
- підтримка з боку держави інноваційної діяльності на усіх рівнях, науково-технологічної модернізації виробництва з підвищенням його якісних характеристик і забезпеченням конкурентоспроможності на світовому ринку; зменшення ресурсомісткості, насамперед, енергомісткості матеріального виробництва за рахунок впровадження ресурсо- і енергозберігаючих технологій, переходу до ефективнішої галузевої структури із залученням потенціалу малого бізнесу;
- розширення ринків збуту за кордоном, в тому числі шляхом використання переваг прикордонного співробітництва, активізація внутрішнього ринку через підвищення рівня збалансованості виробництва шляхом створення замкнених технологічних циклів з виробництва кінцевої продукції, особливо у АПК;
- соціальна орієнтація економіки і екологічне оздоровлення життєвого простору, вирішення на цій основі комплексу соціально-економічних завдань, що забезпечують істотне зростання рівня і якості життя населення, його соціального захисту; зменшення техногенного навантаження на природу, перехід до збалансованого використання і відтворення природно-ресурсних факторів життєдіяльності, формування раціональної системи розселення, активізацію функціонування сіл та малих міст, якісне оздоровлення регіонів; застосування малих організаційних форм господарювання у сферах, які сприяють вирішенню вищезазначених завдань.

Державна адміністрація Закарпаття, враховуючи вищевикладені напрями інноваційної моделі випереджаючого розвитку розробила стратегічні пріоритети соціально-економічного розвитку області з урахуванням об'єктивної оцінки історичного досвіду та сучасного стану економіки, негативних та позитивних факторів регіонального зростання та його потенційних можливостей. На основі положення про те, що реалізація стратегії економічного зростання області значною залежить від ефективності інвестиційної та науково-інвестиційної діяльності як держави в цілому, так і кожного регіону зокре-

ма. Це вимагає ефективних заходів, спрямованих на стимулювання процесів нагромадження і раціональне використання інноваційно – інвестиційних ресурсів відповідно до названих вище пріоритетів розвитку області, що необхідно здійснювати за наступними напрямками.

Перший напрям активізації інноваційно-інвестиційної діяльності області полягає у тому, щоб шляхом нарощування обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції, активізації підприємницької діяльності та поліпшення фінансово-економічного стану її суб'єктів нарощувати прибуток і амортизаційні фонди. Як зазначають дослідники даної проблеми, головним стримуючим фактором в інноваційній сфері є: суперечливість законодавчих актів, складність фінансового стану багатьох підприємств, застарілість основних засобів, недостатня державна підтримка, наявну існуючі проблеми з організацією ефективного ризик-менеджменту. В умовах дефіциту інвестиційних ресурсів суб'єкт, що має власні ресурси чи можливість їх залучити, завжди знаходиться перед вибором регіону, галузі та підприємства, тобто вибору об'єкту інвестування (фінансування) (5, с. 401, 396).

Другим напрямом інноваційно-інвестиційної політики у Закарпатті визначено залучення інвестицій на інноваційні цілі та розвиток малих підприємств через діяльність банківської системи, фондового ринку, страхових компаній, інноваційних фондів та фондів науково-технічного розвитку і реконструкції виробництва, системи лізингових відносин.

Третій напрям – це державні інвестиції, які повинні спрямовуватись переважно як засіб створення первинних умов для залучення приватних та іноземних інвестицій у пріоритетні види економічної діяльності області, в тому числі у приватний бізнес.

Четвертий напрям втілюватиметься через фінансову інфраструктуру і мобілізацію коштів населення за допомогою системи добровільного і соціального страхування приватного житла, транспортних засобів, майнової відповідальності.

П'ятий напрям – це організаторська робота місцевих органів влади всіх рівнів щодо залучення коштів вітчизняних та іноземних інвесторів.

Окремим напрямом слід вважати забезпечення зростання обсягів інвестицій на інноваційні цілі і розвиток малого підприємництва через діяльність спеціальної економічної зони "Закарпаття" та реалізацію Закону України "Про спеціальний режим інвестиційної діяльності у Закарпатській області".

Ситуація, що склалась у інвестиційній та інноваційній сфері Закарпаття потребує вкладення коштів, перш за все, у пріоритетні види економічної діяльності та ті сфери виробництва які забезпечують життєдіяльність населення, зокрема: харчову та переробну; лісову та деревообробну; легку; сільське господарство; туристично-рекреаційну; транспортно-комунікаційну.

Використання інвестиційних ресурсів повинне бути спрямоване на забезпечення використання ресурсозберігаючих та екологобезпечних технологій, наукоємних виробництва, розвитку малого бізнесу. При цьому необхідно дотримуватись комбінованого підходу до інвестиційно-інноваційної діяльності, коли підтримка пріоритетних напрямів науково-технічного розвитку за рахунок бюджетних коштів здійснюється у базових сферах, включаючи сільське господарство та перероблення сільгоспсировини, а за рахунок коштів суб'єктів підприємницької діяльності.

Засобами та інструментами досягнення завдань і цілей інвестиційної та науково-інноваційної діяльності у Закарпатті повинні стати: залучення іноземних інвестицій; маркетинг інвестиційних проектів закарпатських

підприємств; моніторинг договорів купівлі-продажу пакетів акцій під час приватизації державних підприємств у частині виконання покупцями взятих ними інвестиційних зобов'язань; всебічний розвиток системи лізингу машин, механізмів і технологій; формування регіональної фінансової інфраструктури, яка відповідає вимогам сьогодення; залучення підприємств області, в тому числі малих, до виконання державних програм розвитку виробництва; налагодження прямих зв'язків з іноземними інвестиційними структурами; випуск цінних паперів під конкретні інвестиційні проекти для залучення коштів підприємств та населення для реалізації інноваційних напрямів розвитку; використання кредитних ліній та кредитів, грантів міжнародних фінансових організацій тощо; розвиток в області інфраструктури науково-технічної діяльності фірм, посередницьких організацій, малого бізнесу для встановлення зв'язків між науково-дослідною сферою і виробництвом; розробка механізмів стимулювання інвестиційної та науково-інноваційної діяльності; створення в області інноваційних структур, як-то інкубаторів, технопарків тощо, які сприятимуть впровадженню нових технологій у виробничі процеси і розвитку малого наукоємного бізнесу.

Останнє положення стосовно малого бізнесу АПК конкретизується через систему баз апробації нових технологій, якими можуть бути агротехнопарки, агротехнополіси, що дозволяють у повній мірі використати результати НДДКР в області, особливо стосовно виробництва екологічно чистих продуктів харчування. Характерна особливість вказаних інноваційних проектів визначається сутністю самого інноваційного процесу та його етапів – розробка – дослідно-експериментальна перевірка – впровадження – поширення нововведень на різні сфери економічної діяльності.

Метою створення агротехнополісів є освоєння науково-технічної продукції, яку отримано в процесі реалізації державних, регіональних і галузевих науково-технічних програм. Завдання, яке стоїть перед агротехнополісами полягає в тому, щоб забезпечити освоєння у агропромислових формуваннях результатів НДДКР, які складаються у запровадженні комплексних екологічно безпечних, енерго- і ресурсозберігаючих технологій виробництва, збереження, переробки і реалізації сільськогосподарської продукції, створення підприємств малого бізнесу, які базуються на нових методах і способах господарювання (6, с.57-58).

Агротехнополіси представляють собою територіальні виробничі формування, які включають: аграрні та інші підприємства АПК де передбачається впровадження науково-технічних розробок; організації науки, які впроваджують у регіоні науково-технічні розробки; соціальну інфраструктуру, включаючи житлові будинки, об'єкти соціально-культурного призначення, медичні установи, школи та інші навчальні заклади, спортивні об'єкти, об'єкти культури; наукові колективи – власники наукової продукції і ноу-хау в сфері АПК, які вирішують питання впровадження у рамках агротехнополіси своїх доробок; адміністрація регіону, де формується агротехнополіс; заводи і конструкторське бюро, які здійснюють розробки і випускають продукцію з великою наукоємністю; будівельні та інші організації, що приймають участь у реалізації представленого інноваційного проекту; науково-технологічний центр.

На агротехнополіси покладаються такі функції як: координатора виконання робіт з впровадження науково-дослідних розробок у даному агротехнополісі; інформаційно-консультативного забезпечення робіт в агротехнополісі; навчання і підвищення кваліфікації фахівців у царині впровадження нових технологій; організація дослідни-

цько – конструкторських випробувань та їхня оцінка; маркетингові операції у рамках проекту агротехнополісу; розповсюдження розроблених і освоєннях новітніх технологій, машин і устаткування в агротехнополісі та в інших регіонах, які мають зв'язок з даним агротехнополісом.

Про доцільність використання світового досвіду в стратегії розвитку економіки України черговий раз наголошувалось на Чотирнадцятих річних зборах Всеукраїнського конгресу вчених економістів-аграрників 16-17 жовтня 2012 року (5. с.455, 456, 472).

Виходячи з досвіду розвинутих країн розвиток малого бізнесу можливий на основі різних інноваційних стратегій: збереження, захисту та конкурентної стратегії.

Змістом стратегії збереження є певна інерційність у підходах до розвитку сектора малого бізнесу, де важелями регулювання залишаються дотації і субсидії. Пільги. Дотримання даної стратегії може мати руйнівний вплив на процеси нагромадження, запровадження ефективних технологій і не відповідає потребам науково-технічного прогресу.

Змістом стратегії захисту виступає забезпечення розвитку малих підприємств через створення системи захисту від внутрішньої і зовнішньої конкуренції. У даному випадку реалізується шлях до формування відносно закритої та самодостатньої ринкової економіки. Стратегія захисту має свої вади, які полягають, насамперед у тому, що протекціоністські заходи не вимагають оновлення виробництва і впровадження новітніх технологій у АПК. Таким чином, реалізація стратегії захисту створює передумови застою у виробничій базі підприємств малого бізнесу і формує перешкоди інноваційному оновленню малого бізнесу.

Конкурентна стратегія зорієнтована на відкриту ринкову економіку і означає перехід до високого степеню рентабельності виробництва, здатності конкурувати на внутрішньому і зовнішньому ринках, задовольняючи потреби національної економіки і вирішуючи соціальні завдання.

Для Закарпатської області характерна певна невизначеність у стратегії інноваційного процесу, що відбива-

ється у наступних показниках. Кількість підприємств і організацій, що виконували науково-технічні роботи зменшилась за 2007-2012 роки з 22 до 16, кількість спеціалістів, що виконували науково-технічні роботи зменшилась більше ніж удвічі – з 1133 до 542. Кількість введених в дію механізованих потокових та автоматичних ліній зменшилась з 28 до 7, ведення нових технологічних процесів – з 190 до 5, освоєння виробництва нових видів продукції – з 400 до 70, з них товарів народного споживання – з 375 до 59. Потягом 2012 року інноваційні заходи – здійснювали 29 промислових підприємств, або 11,1% їх загальної кількості, з них 18 власним коштом, 3 – використовували кошти іноземних інвесторів, 1 – вітчизняних інвесторів, 2 – кредити банків (7, с.326).

Розвиток малого бізнесу на основі інновацій вимагає врахування факторів інноваційного процесу, одні з яких сприяють його активізації, а інші – протидіють, і які за характером можуть бути згруповані як економічні та юридичні, науково-технічні і соціально-психологічні (табл.1). Інтенсифікація дії позитивних факторів та нівелювання негативних виступають запорукою економічного піднесення.

В процесі розробки інноваційної стратегії розвитку малого бізнесу АПК необхідно чітко розмежовувати цілі за їх характером: стратегічні, тактичні і оперативні. До стратегічних слід віднести: забезпечення продовольчої безпеки, необхідність оптимізації структурних пропорцій АПК, стабілізацію внутрішнього ринку продовольства, підвищення конкурентоздатності на зовнішніх ринках, проведення політики протекціонізму до малих підприємств АПК.

Тактичними цілями можуть бути визначені стабілізація розвитку АПК, підпорядкування виробництва платоспроможному попиту, формування структури внутрішнього ринку у регіонах, встановлення цінового паритету на продукцію складових комплексів.

До оперативних цілей слід віднести – подолання монополізму переробних, обслуговуючих та фондозабезпечувальних галузей, використання цінової, кредитної і податкової політики в інтересах малого бізнесу комплексу.

Таблиця 1. Фактори інноваційного розвитку малого бізнесу

Групи факторів	Фактори, які сприяють інноваційному процесу в малому бізнесі	Фактори, які перешкоджають інноваційному процесу
Економічні та юридичні	Достатність фінансових ресурсів; Наявність достатнього обсягу матеріальних ресурсів; Законодавче забезпечення стимулювання інноваційної діяльності (прибуткові пільги, зняття ПДВ, система прискореної амортизації тощо)	Поганий фінансовий стан малого підприємства; Недостатнє матеріальне забезпечення; Обмеження патентно-ліцензійного, податкового і антимонопольного законодавства.
Освітньо-технічні	Розвинена мережа освітніх закладів Високий рівень кваліфікації працівників Наявність технічних ресурсів Достатній рівень розвитку науково-технічного потенціалу	Недостатній розвиток освітньої системи Низький рівень кваліфікації працівників Нерозвинена науково-технічна база Перевага інтересів поточного виробництва
Соціально-психологічні	Заохочення з боку працівників, яке відбувається в результаті: матеріального і морального стимулювання; творчої діяльності; можливостями кар'єрного росту.	Протидія з боку працівників, яка виникає у результаті: – зміни звичних форм і способів організації праці; – невизначеністю майбутніх ситуацій; – необхідності перевчатись.

У межах інноваційних стратегій виділяють моделі економічного розвитку, які визначатимуть тенденції у кількісних і якісних характеристиках малого бізнесу, що ґрунтуються на "абсолютних перевагах": продуктово-експортну, транзитну, ресурсно-експортну та суто інноваційну модель[8]. Перша модель ґрунтується на тому, що абсолютними перевагами в країні можна користуватись без додаткових витрат на певному проміжку часу, однак у перспективі вони можуть бути вичерпані в результаті випереджаючого науково-технічного розвитку зарубіжних країн. Крім цього за реалізації даної моделі у національній розвитку набуває сировинного характеру.

Продуктово-експортна модель сприяє продовженню життєвого циклу продукції, зниженню виробничих витрат і витрат збуту, в результаті чого посилюються конкурентні переваги власного виробництва, збільшується кількість робочих місць. Втілення даної моделі вимагає значних інвестицій або здешевлення робочої сили, що в кінцевому підсумку призведе до названого вище надзодоганяючого розвитку.

Особливості транзитної та ресурсно-експортної моделі мають спільні ризики у прогресі економіки, які полягають у наступному: потрапити в економічну і технологічну залежність від розвинутих країн в результаті відста-

вання у технологічному розвитку; сформувати боргову економіку внаслідок ножиць цін, попасти під вплив зовнішніх фінансово-економічних потрясінь через рух короткострокових спекулятивних капіталів; залишитись сировинною складовою глобалізованого середовища.

Безумовні переваги має суто інноваційна модель, джерелом зростання і невичерпаним ресурсом у якій виступає людська творчість, ініціатива, підприємництво, знання та інтелект. На сучасному етапі в Україні переважають елементи моделі абсолютних переваг та сировинно-експортної, в той час підвалини інноваційної моделі розвитку економіки знаходяться у стадії формування. Недостатньо залученим залишається потенціал науки, підприємництва, інтелектуальний, а також низький рівень оплати праці. Вирішення даних питань є підґрунтям розвитку малого бізнесу на основі реалізації інноваційної стратегії.

Висновок. Розвиток малого бізнесу на основі інноваційної стратегії повинен здійснюватися згідно концепції сталого розвитку, яка набула світового визнання наприкінці ХХ століття як альтернатива концепції економічного зростання, яка ігнорує екологічну небезпеку від розвитку суспільства. Пріоритетами концепції сталого розвитку є ефективна охорона навколишнього середовища; збереження природних ресурсів, соціальний прогрес. Екологічний імідж і репутація підприємця і підприємництва стають важливою конкурентною перевагою у світі високих технологій.

Економіка, що розвивається на основі інноваційної моделі створює більше можливостей для впроваджен-

ня таких виробничих систем, які дозволяють підприємцям поповнити ринки більшою кількістю товарів і послуг і, одночасно підвищувати продуктивність.

Список використаних джерел

1. Жалдак Г.П. Інноваційна активність підприємств України: проблеми та шляхи визначення / Менеджмент підприємств: матеріали десятої науково-практичної конференції студентів, аспірантів і докторантів. – Симферополь: ДІАІПІ, 2012. – 417 с.
2. Тараненко І.В. Стратегія інноваційної конкурентоспроможності країн в умовах глобальної нестабільності: монографія / І.В. Тараненко / За наук. ред. А.О.Задой. – Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля, 2013 – 504 с.
3. Стиглиц Дж. Е. Крутое пики: Америка и новый экономический поряток после глобального кризиса / Стиглиц Джозеф, (пер. с англ. В.Лопатка). – М.: Эксмо, 2011. – 512 с.
4. Мокій А.І., Цвілій С.М., Енверов Р.Р. Механізм підвищення інноваційної активності підприємств малого та середнього бізнесу регіону // Наукові праці НДФІ. Випуск 4(61). 2012. – с.6-27.
5. Гончаров В.Н. Управление рисками инновационной деятельности в агропромышленном комплексе Украины (с. 401-411); Бабієнко М.Ф. Інновації та їх вплив на стратегію розвитку аграрного сектору економіки України на період до 2020 року (с. 454-458); Прутська О.О. Стратегічні напрями розвитку сільського господарства України в контексті світового досвіду (с. 470-474). В кн. Стратегія розвитку аграрного сектору економіки на період до 2020 року: Збірник матеріалів Чотирнадцятих річних зборів Всеукраїнського конгр. вчен. економістів-аграрників, Київ, 16-17 жовтня 2012 р. / Редкол.: Ю.О.Лупенко, П.Т. Саблук та ін. – К. ННЦ "ІАЕ", 2013. – 762 с.
6. Корецький М.Х. Інноваційний процес в АПК і перспективи його розвитку: монографія. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2001. – 144 с.
7. Державна служба статистики України головне управління статистики у Закарпатській області [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.uz.ukrstat.gov.ua>
8. Герасимчук В.Г. Розвиток підприємництва: діагностика, стратегія, ефективність. – К.: Вища школа, 1995. – 265 с.

Надійшла до редакції 26.07.13

В. Стегура, канд. экон. наук
Национальный университет пищевых технологий, Киев

ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННО-ИНВЕСТИЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В РАЗВИТИИ ЗАКАРПАТСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье рассмотрены варианты долгосрочной инновационной стратегии, на основе которых может развиваться малый бизнес и основные направления активизации инновационно-инвестиционной деятельности в Закарпатской области.

Ключевые слова: развитие, инновации, инвестиции, инновационные стратегии, малые предприятия, эффективность.

V. Stegura, PhD in Economics
National University of Food Technologies, Kyiv

THE MAIN DIRECTIONS OF INNOVATION AND INVESTMENT IN THE DEVELOPMENT OF THE ZAKARPAT REGION

The paper consider of the long-term innovation strategy, on the ground of which a small business can be developed. Also the paper deals with main ways of activation of investment and innovation activity in Zakarpat region. The advantages is purely an innovative model of growth and source of inexhaustible resource which performs human creativity, initiative, entrepreneurship, knowledge and intelligence. At present in Ukraine is dominated by elements of the model of absolute advantage and commodity-export, while the foundations of an innovative model of economic development at the stage of formation. Insufficiently involved is the potential of science, business, intellectual, and low wages. Addressing these issues is the foundation of small business through the implementation of innovative strategies.

Keywords: development, innovation, investment, innovation strategies, small businesses, efficiency.

JEL Q 50
УДК: 338.24.021.8 : 637.134

О. Харіна, асп.
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО МАРКУВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ

У статті висвітлено основні тенденції розвитку молокопереробних підприємств України, розглянуто ряд проблем інституційного характеру, а також проблему низької якості вітчизняних молочних продуктів, виявлено чинники, що на неї негативно впливають. Обґрунтовано необхідність проведення повної сертифікації підприємств вітчизняного молокопереробного комплексу та впровадження екологічного маркування на вироблену молочну продукцію. Розкрито основні переваги споживачів та виробників молочної продукції від впровадження екологічного знаку. Виявлено необхідність якнайшвидшого вдосконалення системи еколого-економічного управління діяльністю молокопереробних підприємств на всіх його рівнях.

Ключові слова. Еколого-економічне управління, екологічне маркування, молочні продукти, сертифікація, якість.

Вступ. Останніми роками, враховуючи те, що інтенсивність хімічного, радіаційного та інших видів антропогенного впливу на навколишнє природне середовище

суттєво зросла, частіше почали виникати несприятливі кліматичні умови та катаклізми (урагани, повені, затоплення значних територій). В свою чергу, хімізація вітчиз-

© Харіна О., 2013